

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 23 marca 2022 r.

PSVI.431.1.3.2022

Pan
Julian Jasiński
Dyrektor
Centrum Pieczy Zastępczej
i Wspierania Rodziny
w Gliwicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 197 b oraz art. 186 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447) zwanej w dalszej części wystąpienia „ustawą”, zespół inspektorów Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w składzie: Michał Sieczka – inspektor wojewódzki, Joanna Blachowska Matyjasik – starszy inspektor wojewódzki, działający na podstawie upoważnień Wojewody Śląskiego nr PSVI.0030.7.2022 i PSVI.0030.8.2022 z 17 stycznia 2022 r. przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w placówce opiekuńczo-wychowawczej pod nazwą: Dom Dziecka nr 3 im. Astrid Lindgren, 44-100 Gliwice, ul. Mikołaja Kopernika 109 zwanej w dalszej części wystąpienia „placówką” lub „jednostką kontrolowaną”.

Kontrola została ujęta w planie kontroli zewnętrznych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na 2022 rok. Czynności kontrolne przeprowadzono od 4 do 8 lutego oraz 2 i 4 marca 2022 r. Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej w zakresie zaspokajania potrzeb dziecka i przestrzegania jego praw. Okres objęty kontrolą od 1 stycznia 2021 r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych prowadzonych w placówce.

Pismem PSVI.431.1.3.2022 z 14 stycznia 2022 r. poinformowano organ prowadzący tj. Prezydenta Miasta Gliwice oraz dyrektora kontrolowanej jednostki o terminie i zakresie mającej odbyć się kontroli.

Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych dokonano wpisu do książki kontroli pod nr 25.

Organizację i tryb przeprowadzania przez wojewodę niniejszej kontroli określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

(Akta kontroli str. 1-11)

Na podstawie art. 197d ustawy oraz ww. rozporządzenia przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w oparciu o rozmowy przeprowadzone z wychowankami przebywającymi w placówce, analizę dokumentacji dotyczącej kontrolowanego zakresu oraz informacje przekazane przez dyrektora placówki i pracowników merytorycznych.

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych w placówce umieszczonych było 16 wychowanków, w tym:

- 3 wychowanków przebywało w internatach młodzieżowych ośrodkach wychowawczych poza Gliwicami,
- 1 wychowanek przebywał w internacie młodzieżowego ośrodka socjoterapii poza Gliwicami,
- 1 wychowanek przebywał w internacie szkoły zawodowej poza Gliwicami.

Zespół kontrolny przeprowadził rozmowy z 5 wychowankami, za ich zgodą, bez obecności pracowników placówki, w miejscu przez nich wskazanym, w przyjaznej atmosferze, umożliwiającej otwartość i swobodę wypowiedzi. Pozostali wychowankowie przebywali poza placówką lub nie wyrazili zgody na przeprowadzenie rozmowy.

Dom Dziecka nr 3 im. Astrid Lindgren jest placówką opiekuńczo-wychowawczą działającą na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego PS/II/90197/30/10 z 20 grudnia 2010 r. prowadzoną miasto na prawach powiatu Gliwice. Wojewoda Śląski decyzją PSVI.943.3.10.2021 z 26 lipca 2021 r. na wniosek organu prowadzącego zezwolił na przyjęcie do placówki dodatkowo dwójki dzieci, pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci w placówce w oparciu o art. 95 ust. 3a ustawy.

Obsługę placówki prowadzi Centrum Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w Gliwicach, zwane w dalszej części wystąpienia „Centrum”, którego dyrektorem od 1 stycznia 2022 r. jest Pan Julian Jasiński.

(Akta kontroli str. 13-37)

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny realizacji zadań placówki w zakresie przestrzegania praw dziecka:

1. Prawo do wychowywania w rodzinie i działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

1.1. Budowanie i wzmacnianie kontaktów z rodzicami i osobami bliskimi.

W placówce obowiązują procedury regulujące kontakty i urlopowania wychowanków przez rodzinę i osoby bliskie. Z dokumentów prowadzonych w placówce, jak i z rozmów z wychowankami wynika, że placówka umożliwia wychowankom kontakt z rodziną i bliskimi. W prowadzonych w placówce kartach zwolnień zapisywane są odwiedziny dzieci przez rodzinę i osoby bliskie oraz wyjścia z nimi poza placówkę. W trakcie rozmów z zespołem kontrolnym dzieci potwierdziły, że mają osobisty kontakt z rodziną i znajomymi poprzez kontakt telefoniczny oraz media społecznościowe, nie są one im ograniczane. Urlopowania do osób bliskich dziecku są udzielane za zgodą sądu rodzinnego. Spośród wychowanków placówki 8 ma uregulowaną sytuację prawną. Dzieci te są zgłoszone do ośrodka adopcyjnego.

1.2. Budowanie i wzmacnianie więzi z rodzeństwem w sytuacji umieszczenia rodzeństwa w innych formach pieczy zastępczej.

w celu budowania i wzmacniania więzi z rodzeństwem przebywającym w innej formie pieczy zastępczej, pełnoletnim lub pozostającym pod opieką rodzica, placówka umożliwia rodzeństwu kontakty poprzez odwiedziny, urlopowania, rozmowy telefoniczne, wspólne spędzanie uroczystości rodzinnych, świąt jak

również poprzez media społecznościowe. Obecnie w placówce przebywa 7 osób (4 rodzeństwa), których rodzeństwo przebywa w innej pieczy zastępczej lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Z analizy dokumentacji, oświadczeń dyrektora i rozmów z dziećmi wynika, że pobyt rodzeństwa jest uzasadniony, a dzieci znają swoją sytuację rodzinną i mają możliwość utrzymywania kontaktów z rodzeństwem.

(Akta kontroli str. 38-52)

2. Prawo do stabilnego środowiska wychowawczego i życia bez przemocy.

2.1. Zapewnienie dzieciom przebywającym czasowo poza placówką w podmiotach wymienionych w art. 95 ustawy uprawnień przysługujących wychowankom placówki oraz współpraca placówki z tymi podmiotami.

W sytuacji umieszczenia dzieci czasowo poza placówką, zapewniona jest stała współpraca z instytucjami, w których przebywają dzieci. Wychowawcy utrzymują kontakt z dziećmi oraz pracownikami tych instytucji poprzez rozmowy telefoniczne, korespondencję w tym elektroniczną i spotkania osobiste. Wychowankowie uczący obowiązek szkolny poza Gliwicami regularnie są urlopowani do placówki, która zapewnia im indywidualne miejsce w pokoju placówki, wyposażenie w odzież, środki higieny, podręczniki i art. szkolne, uczestnictwo w wyjazdach wakacyjnych, feryjnych i wycieczkach.

2.2. Zapewnienie wychowankom stałego miejsca pobytu.

dzieci mają zapewnione stałe miejsce do spania i nauki. W pokojach sypialnych, mogą przechowywać swoje rzeczy osobiste, pamiątki, zabawki, ubrania, czy kosmetyki. Prowadząc czynności kontrolne dokonano oględzin placówki, w trakcie których stwierdzono, że wychowankowie zajmują pokoje nie więcej niż pięcioosobowe, mają zapewnione miejsce do nauki w pokojach oraz w pokojach wspólnych, które służą również jako miejsce spotkań i wypoczynku. Placówka posiada łazienki umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

2.3. Ochrona przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej.

Wychowankowie podczas rozmów z zespołem kontrolnym nie zgłosili sytuacji, w których dochodziłoby do przemocy wobec nich, lub byliby świadkami przemocy. Dzieci mówiły, że są dobrze traktowane, a wychowawcy wymagają od nich, aby również dobrze traktowali inne osoby. Jeśli zdarzają się konflikty koleżeńskie, rozwiązywane są one na forum społeczności lub dzieci zgłaszają się do pracowników placówki. W placówce dzieci czują się swobodnie i bezpiecznie.

2.4. Stosowanie wobec wychowanków właściwego/pozytywnego systemu nagród i kar/konsekwencji czyli wzmacnianie właściwych zachowań, a w sytuacji zachowania niezgodnego z zasadami przyjętymi w placówce – konsekwencji adekwatnych do przewinienia, unikając kar i arbitralności wobec dzieci oraz umożliwienie wychowankom prawa do odwołania się od kary i decyzji podjętej w jego sprawie, oraz wyrażania własnego zdania.

Wychowankowie znają zasady funkcjonowania w placówce, jak sami stwierdzili wiedzą za co wychowawcy chwalą i nagradzają, a za jakie zachowanie muszą się liczyć z konsekwencjami, nigdy też nie byli zaskoczeni konsekwencjami wyznaczonymi przez dorosłych. Prowadzony był konkurs z nagrodami „Wychowanek miesiąca”, którego przedmiotem było rozwijanie umiejętności społecznych. W związku z słabnącą atrakcyjnością takiego konkursu w porozumieniu z wychowankami wprowadzono system „plusów i minusów”. Aktualnie żywą formą spotkań jest „Spotkanie przy kawie”, które średnio raz tygodniu przygotowuje cała grupa, a następnie wspólnie celebrowany jest czas swobodnej rozmowy, wymiany myśli, zabawy oraz rozmów profilaktycznych. Podczas tych spotkań zapadają decyzje dotyczące codziennego życia społeczności. Sprawy wychowanków są również

omawiane w rozmowach indywidualnych z wychowawcami i specjalistami zatrudnionymi w placówce.

2.5. Poszanowanie podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które go dotyczą.

W placówce prowadzone są cotygodniowe społeczności. Dzieci mają możliwość wyrażania swoich myśli, poglądów, mają wpływ na wybór szkoły, a w przypadku braku porozumienia wśród wychowanków, w rozwiązaniu sporów koleżeńskich mogą liczyć na pomoc wychowawcy. Ponadto w placówce funkcjonuje samorząd, który przez swoich przedstawicieli reprezentuje głos dzieci. Wszyscy wychowankowie znają swoją sytuację prawną oraz orientują się w swojej sytuacji rodzinnej. W rozmowach z kontrolującymi każdy potrafił wskazać swojego wychowawcę prowadzącego i mówić, że ma osobę lub osoby, do których może się zwrócić o pomoc, wsparcie i porozmawiać na ważne dla siebie tematy. Wychowankowie mogą swobodnie korzystać ze swoich telefonów komórkowych. Każdy z wychowanków, który chce zostać w placówce po ukończeniu pełnoletności ma taką możliwość.

(Akta kontroli str. 53-70)

3. Prawo do zaspokajania potrzeb rozwojowych.

3.1. Zapewnienie dostępu do nauki.

Wszyscy wychowankowie mają dostęp do nauki, która odbywa się w zależności od potrzeb dzieci w szkołach na terenie Gliwic, lub zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami poza Gliwicami w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub w szkole z internatem. Dzieci wyposażone są w podręczniki i przybory szkolne. W razie trudności w nauce otrzymują pomoc od wychowawców w placówce, a w razie potrzeb mają zapewnione zajęcia wyrównawcze w szkole. W okresie objętym kontrolą placówka zorganizowała dla wychowanków wyjazd na kolonie letnie nad morze, pobyt w sanatorium, wycieczki jednodniowe. Poza działaniami prowadzonymi przez pracowników placówki, dzieci w miarę możliwości i swoich preferencji uczestniczą w zajęciach rozwijających zainteresowania i są motywowani przez wychowawców do poszukiwania i rozwijania swoich talentów.

3.2. Zapewnienie wychowankom pomocy specjalistycznej w tym indywidualnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej oraz dostępu do opieki zdrowotnej, zaopatrzenie w produkty lecznicze, zaopatrzenie w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Wszyscy wychowankowie objęci są opieką poradni podstawowej opieki zdrowotnej, jak również, według potrzeb w poradniach specjalistycznych i zgodnie z zaleceniami lekarskimi przyjmują leki pod kontrolą pracowników placówki. Wychowankowie placówki objęci są pomocą i wsparciem pedagoga i psychologa placówki. Trzech wychowanków korzysta z psychoterapii poza placówką. Wychowawcy i specjaliści placówki systematycznie prowadzą dokumentację wychowanków w zakresie zdrowia, a prowadzone przez nich zajęcia wynikają z potrzeb dzieci.

3.3. Zapewnienie dziecku wyżywienia dostosowanego do jego potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych, stanu zdrowia, oraz prawa do uczestniczenia w tworzeniu jadłospisu, zakupów i przygotowywania potraw, dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

W kwestii wyżywienia oraz dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów, wychowankowie podczas rozmów mówili, że jedzenie jest smaczne, dostępne cały czas, a dzieci mają wpływ na jadłospisy. Dyrektor oświadczył, że żadne z dzieci nie wymaga zaopatrzenia w produkty lecznicze, ani w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Dzieci z placówki nie wymagają specjalnego dostosowania wyżywienia do jego potrzeb rozwojowych,

kulturowych, religijnych, stanu zdrowia.

3.4. Wyposażenie dziecka w odzież, obuwie, bieliznę dostosowaną do jego wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej oraz zapewnienie kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

Wychowankowie wyposażeni są w odzież, obuwie oraz środki higieny osobistej, a braki uzupełniane są na bieżąco. W placówce dla każdego wychowanka prowadzona jest karta odzieżowa, w której wychowankowie potwierdzają własnoręcznym podpisem każdy zakup odzieży i obuwia. W trakcie rozmów z wychowankami uzyskano informacje, że kwota otrzymywanego kieszonkowego uzależniona jest od zachowania. Każda z przyznanych kwot jest uzasadniana pisemnie przez wychowawców, a następnie dyrektor przyznaje odpowiednio zwiększane lub zmniejszane kieszonkowe. Wychowankowie wiedzą, że jest regulamin kieszonkowego znają zasady jego przyznawania, a otrzymane kieszonkowe wydają wyłącznie według własnych potrzeb. Kieszonkowe, które nie mogło być wydane dziecku- np. z powodu ucieczki z MOW-u jest zwracane do budżetu placówki i przyznawane po powrocie z ucieczki dziecka.

3.5. Zabezpieczenie wychowanków w czasie trwania epidemii w sprzęt do zdalnego nauczania, środki ochrony indywidualnej i miejsca kwarantanny/izolacji.

Wychowankowie placówki w trakcie trwania stanu epidemii podczas zdalnego nauczania byli zabezpieczeni w sprzęt komputerowy, który otrzymali w ramach Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. Placówka otrzymała 15 laptopów wraz z urządzeniami zewnętrznymi, 3 urządzenie wielofunkcyjne, telewizor oraz środki ochrony osobistej: maseczki, rękawiczki, płyny dezynfekujące. Wyposażony został również jeden dwuosobowy pokój izolacji.

(Akta kontroli str. 13-32, 56-95)

Uwagi i wnioski

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Dom Dziecka nr 3 im. Astrid Lindgren realizuje swoje zadania w zakresie przestrzegania praw dziecka. Placówka umożliwia wychowankom kontakty z rodziną i osobami bliskim. Dzieci są zorientowane w swojej sytuacji, mają w placówce osoby, do których mogą zwracać się z ważnymi dla siebie tematami, są wysłuchiwane, a ich zdanie, w miarę możliwości jest brane pod uwagę. Wszyscy mówili, że dobrze i bezpiecznie czują się w placówce. Wychowankowie otrzymują wsparcie pracowników zatrudnionych w placówce, a także, w razie potrzeb korzystają z pomocy specjalistów oraz opieki zdrowotnej w instytucjach poza placówką. Wszyscy wychowankowie stwierdzali, że są odpowiednio wyposażeni w odzież, obuwie oraz środki higieny. Należy wzmacniać działania profilaktyczne w zakresie utrzymania zdrowia psychicznego dzieci w obliczu zewnętrznych bodźców stresowych związanych z stanem epidemii i konfliktem zbrojnym poza granicami kraju. Również kontynuowanie działań w zakresie utrwalania wiedzy o prawach dziecka wzmocni wychowanków przygotowywanych przez placówkę do samodzielności.

W trakcie czynności kontrolnych prowadzonych w placówce nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na podstawie art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477), wydaje się **ocenę pozytywną**.

Pouczenie

Na podstawie §14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477), dyrektor jednostki kontrolowanej może wnieść umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447).

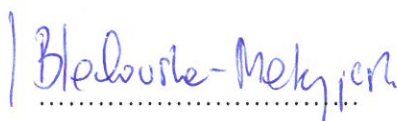
Ww. zastrzeżenia należy wnieść na piśmie do Wojewody Śląskiego za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej na adres: Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Wydział Rodziny i Polityki Społecznej ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Śląskiego zastrzeżeń oraz w przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Śląskiego o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia przekazano za potwierdzeniem odbioru do jednostki kontrolowanej, drugi włączono do akt kontroli.

Michał Siczka
inspektor wojewódzki

Joanna Błachowska-Matyjasik
Starszy inspektor wojewódzki

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chroszcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej